

รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างความสุขในการทำงานตามหลักพุทธธรรม
สำหรับบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา*
MODEL OF SCHOOL ADMINISTRATION FOR HAPPINESS BUILDING IN DUTY
PERFORMANCE ACCORDING TO BUDDHIST PRINCIPLES FOR PERSONNEL
UNDER THE OFFICE OF SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA

¹บุญญาธิการ รอดคำ Boonyathikarn Roudkham ²บุญเชิด ชำนิศาสตร์ Booncherd Chumnisart

³พระสุรชัย สุรชัยโย PhraSurachai Surachayo

^{1,2,3}มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

Corresponding Author E-mail: boonya110129@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอรูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างความสุขในการทำงานตามหลักพุทธธรรม สำหรับบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เป็น การวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ใช้กลุ่มตัวอย่าง ครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 297 คน สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ และกลุ่มผู้ให้ ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 รูป/คน สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือในการวิจัยคือแบบสอบถาม แบบ สัมภาษณ์ และคู่มือการสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยค่าความถี่ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน และการเขียนวิเคราะห์แบบสรุปความแบบเชิงคุณภาพ ผลการวิจัย พบว่า ผลการพัฒนาแบบการบริหาร สถานศึกษาเพื่อสร้างความสุขในการทำงานตามหลักพุทธธรรม สำหรับบุคลากรในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พบว่า องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยได้สร้างรูปแบบการบริหาร สถานศึกษาเพื่อสร้างความสุขในการทำงานตามหลักพุทธธรรม สำหรับบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตามองค์ประกอบของรูปแบบเชิงข้อความ คือ หลักการ แนวคิด วัตถุประสงค์ เนื้อหา การบูรณาการด้วยหลักสังคหวัตถุ 4 และผลลัพธ์ที่คาดหวัง โดยมีผลการประเมินรูปแบบการบริหาร สถานศึกษาเพื่อสร้างความสุขในการทำงานตามหลักพุทธธรรม สำหรับบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาได้แก่ ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการ บริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างความสุขในการทำงานตามหลักพุทธธรรม สำหรับบุคลากรในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โดย ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม และด้าน ความเป็นประโยชน์ ตามลำดับ สามารถนำไปเป็นรูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างความสุขในการ ทำงานตามหลักพุทธธรรม สำหรับบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาได้

คำสำคัญ: รูปแบบ, การบริหารสถานศึกษา, ความสุขในการทำงาน, หลักพุทธธรรม

Abstract

This research aims to propose a school administration model to create happiness at work according to Buddhist principles for personnel in educational institutions under the Office of the Secondary Education Area. This research is a combination of quantitative and qualitative research. The sample group is 297 secondary school teachers under the Office of the Secondary Education Area for quantitative research and 10 key informants for qualitative research. The research instruments are questionnaires, interview forms, and focus group manuals. The statistics used in the research include frequency, percentage, mean, standard deviation, and qualitative summary analysis. The research results show that the results of the development of the school administration model to create happiness at work according to Buddhist principles for personnel in educational institutions under the Office of the Secondary Education Area are that the knowledge gained from the research has created a school administration model to create happiness at work according to Buddhist principles for personnel in educational institutions under the Office of the Secondary Education Area based on the components of the textual model: principles, concepts, objectives, content, integration with the principles of the four social virtues, and expected outcomes. The results of the evaluation of the school administration model to create happiness at work according to Buddhist principles for personnel in educational institutions under the Office of the Secondary Education Area are appropriateness, feasibility, and the usefulness of the school administration model to create happiness at work according to the principles of Buddhism for personnel in educational institutions under the Office of the Secondary Education Area, with the mean and standard deviation overall being at a high level. When considering each aspect from most to least, it was found that the feasibility aspect, the appropriateness aspect, and the usefulness aspect, respectively, can be used as a school administration model to create happiness at work according to the principles of Buddhism for personnel in educational institutions under the Office of the Secondary Education Area.

Keywords: Model, Educational Administration, Happiness at Work, Buddhist Principles

บทนำ

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ความมุ่งหมายและหลักการตามมาตรา 6 กล่าวไว้ว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และแนวการจัดการศึกษาตามมาตรา 23 การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้ 1) ความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเอง กับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทย และระบบการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข 2) ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ความเข้าใจ และประสบการณ์เรื่องจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน 3) ความรู้ เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา 4) ความรู้และทักษะ ด้านคณิตศาสตร์และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง 5) ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542)

แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2552-2559 เป้าหมายเชิงคุณภาพ ดังนี้ 1) คนไทย เป็นคนดี เก่ง มีความสุข มีความรู้เชิงวิชาการและสมรรถนะทางวิชาชีพ มีคุณธรรม จริยธรรม ใฝ่เรียนรู้และแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีความสุข มีสุขภาพทั้งกายและใจที่สมบูรณ์ สามารถประกอบอาชีพและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขเพื่อเป็นเป้าหมายและฐานหลักของการพัฒนาประเทศ 2) สังคมไทยเป็นสังคมแห่งคุณธรรม ภูมิปัญญาและการเรียนรู้ มีการสร้างองค์ความรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ทรัพยากรทางปัญญาเพื่อการเรียนรู้ นำไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ที่ยั่งยืนมีสุขภาพ ประชาชนอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขและเอื้ออาทร ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาตลอดชีวิต (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2543)

ครูเป็นบุคลากรที่มีบทบาทสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาและทำให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ทั้งเป็นแบบอย่างให้เด็กในการดำเนินชีวิตและความประพฤติ ครูจึงต้องเป็นบุคคลที่ต้องพัฒนาตนเองตลอดเวลา ในการศึกษาหาความรู้และการปรับวิธีการสอนโดยยึดเด็กเป็นสำคัญจึงได้รับความคาดหวังของสังคม ชุมชน อย่างสูง ที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาพัฒนาเด็กให้เป็นคนเก่ง คนดี และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข สิ่งเหล่านี้อาจทำให้ครูเกิดความกดดันและไม่มีความสุขในการทำงาน เป็นได้

ปัจจุบันทั้งภาครัฐและเอกชนต่างให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้บุคลากรมีความสุขในการทำงาน ด้วยเหตุผลว่า การที่บุคลากรมีความสุขในการทำงานเป็นสิ่งสำคัญอันจะนำมาซึ่งความสำเร็จขององค์กรในอนาคต ทั้งนี้เพราะบุคลากรที่มีความสุขกับการทำงานจะมีความรักและพึงพอใจในงาน มีความรู้สึกรักทางบวกในการทำงาน รู้สึกว่างานที่ทำมีคุณค่าและมีประโยชน์ มีความรู้สึกภูมิใจในตนเองที่ได้ทำงานนั้น มีความมีความขยัน มุ่งมั่นในการทำงาน อยากทำให้งานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จลุล่วงอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งจะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ เพื่อนำมาพัฒนางานให้ดียิ่งขึ้น มีความเป็นมิตรกับเพื่อนร่วมงานก่อให้เกิดบรรยากาศที่ดีในการทำงาน รวมถึงได้รับการยอมรับและรู้สึกว่ามีคุณค่า สามารถประสบความสำเร็จในการทำงานซึ่งครูเป็น

บุคลากรที่สำคัญในการจัดการการศึกษา หากครุมีความสุขในการทำงานก็ย่อมส่งผลดีต่อตัวครูผู้สอนเองและนักเรียนให้บรรลุเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาได้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้เล็งเห็นความสำคัญของครูผู้สอนจึงได้เสนอให้มีการจัดทำโครงการพัฒนาครูทั้งระบบ ทั้งนี้เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ทั้งระบบให้ทันสมัย โดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญต่อครู คือ จัดหรือสร้างให้มีระบบการบริหารทรัพยากรบุคคลที่อัตรากำลังครูมีพอ อาชีพ รักและศรัทธาในวิชาชีพครูปฏิบัติงานอย่างมีความสุข มีผลงานด้านคุณภาพและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นที่ประจักษ์ สังคมให้เกียรติและยอมรับในศักดิ์ศรีของความเป็นครู ทั้งนี้ผลที่คาดว่าจะได้รับคือมีครูที่มีคุณภาพชีวิตและมีความสุขในการปฏิบัติงานสอน ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เป็นส่วนราชการสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ทำหน้าที่ส่งเสริม กำกับ ติดตามการดำเนินงานสถานศึกษาซึ่งมีโรงเรียนรัฐบาลในความรับผิดชอบจำนวนโรงเรียน ให้เป็นไปตามการขับเคลื่อนนโยบายการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการยกระดับคุณภาพสถานศึกษาสู่มาตรฐานการศึกษาของชาติ พัฒนาผู้เรียน สมรรถนะครูและบุคลากรอย่างเป็นระบบเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและปฐมวัย และการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนบรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรการศึกษาอย่างเต็มศักยภาพ

ในการบริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างความสร้างสุขในการทำงานนั้นควรมีการบูรณาการด้วยหลักสังคหวัตถุ 4 หลักธรรมที่เป็นที่ตั้งแห่งการสงเคราะห์กัน ส่งเสริมให้เกิดความสุขในการทำงานสร้างความสามัคคีในการทำงาน ธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจกัน หมายถึง หลักการครองใจคน หลักยึดเหนี่ยวใจกันไว้ วิธีทำให้คนรัก หลักสังคมสงเคราะห์ ซึ่งเป็นเครื่องประสานใจ และเหนี่ยวรั้งใจคนให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้ และทำให้อยู่กันด้วยความรักความปรารถนาดีต่อกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของสุพัตรา แซ่ซิ้ม (2554) ที่ผลการวิจัยพบว่า ความสุขในการทำงานของข้าราชการครูโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตหนองจอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานครโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปหาน้อย คือด้านค่านิยมส่วนบุคคล และด้านเพื่อนและสังคมรอบด้าน และอยู่ในระดับปานกลางโดยเรียงค่าเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปหาน้อย คือ ด้านสุขภาพ ด้านความสัมพันธ์ของคนในครอบครัว ด้านฐานะทางเศรษฐกิจ ด้านงานและด้านความมีอิสระภาพส่วนบุคคล

ผู้ศึกษาจึงเห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะศึกษาเรื่องรูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างความสุขในการทำงานตามหลักพุทธธรรม สำหรับบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ทั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติทั้งในทางวิชาการและทางปฏิบัติต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อเสนอรูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างความสุขในการทำงานตามหลักพุทธธรรม สำหรับบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างความสุขในการทำงานตามหลักพุทธธรรม สำหรับบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเป็นอย่างไร มี 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับสภาพการบริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างความสุขในการทำงานให้แก่บุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

แหล่งข้อมูล : หนังสือ บทความ ตำรา งานวิจัย website

เครื่องมือ : แบบศึกษาเอกสาร

การวิเคราะห์ : การวิเคราะห์เนื้อหา Content Analysis

ผลลัพธ์ที่ได้ : สภาพการบริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างความสุขในการทำงานให้แก่บุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

2. ศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างความสุขในการทำงานให้แก่บุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

แจกแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างความสุขในการทำงานให้แก่บุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง : ประชากร ได้แก่ ครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 1,253 คน ได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) ด้วยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางสำเร็จรูปของ Krejcie, R.V. & D.W. Morgan (1970) โดยมีความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5% และระดับความเชื่อมั่น 95% ได้กลุ่มตัวอย่าง 297 คน

เครื่องมือ : แบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล : ร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลลัพธ์ที่ได้ : ได้ผลการศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างความสุขในการทำงานตามหลักพุทธธรรม สำหรับบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ดังนี้

1. ยกร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างความสุขในการทำงานตามหลักพุทธธรรม สำหรับบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

แหล่งข้อมูล : ผลลัพธ์จาก วัตถุประสงค์ ข้อที่ 1

เครื่องมือ : แบบศึกษาเอกสาร

การวิเคราะห์ข้อมูล : การวิเคราะห์เนื้อหา Content Analysis

2. พัฒนาโดยสนทนากลุ่ม

แหล่งข้อมูล : ผู้ทรงคุณวุฒิ / นักวิชาการ / ผู้บริหารโรงเรียน โดยการเลือกแบบเจาะจงกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือก

เครื่องมือ : คู่มือการสนทนากลุ่มรูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างความสุขในการทำงานตามหลักพุทธธรรม สำหรับบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (ฉบับร่างที่)

การวิเคราะห์ข้อมูล : การวิเคราะห์เนื้อหา Content Analysis

ขั้นตอนที่ 3 เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างความสุขในการทำงานตามหลักพุทธธรรม สำหรับบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

1. แจกแบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างความสุขในการทำงานตามหลักพุทธธรรม สำหรับบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ได้แก่ โดยได้มาจากประชากร คือ กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษา หรือผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ด้านการสร้างความสุข และด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 25 รูป/คน

เครื่องมือ : แบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล : ร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างความสุขในการทำงานตามหลักพุทธธรรม สำหรับบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ดังนี้

หลักการ แนวคิด ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบเชิงข้อความ (Semantic Model) ในการสร้างร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างความสุขในการทำงานตามหลักพุทธธรรม สำหรับบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 7 ด้าน คือ 1) ด้านความรักในงาน 2) ด้านความกระตือรือร้นและความรับผิดชอบในการทำงาน 3) ด้านความมั่นคงปลอดภัยในการทำงานและสวัสดิการ 4) ด้านการติดต่อสัมพันธ์ 5) ด้านการจัดการและการบริหารงาน 6) ด้านความสำเร็จในงาน 7) ด้านการเป็นที่ยอมรับ

วัตถุประสงค์ เพื่อนำไปใช้กับการบริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างความสุขในการทำงานตามหลักพุทธธรรม สำหรับบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาทั้ง 7 ด้าน

เนื้อหา การบริหาร หมายถึงกระบวนการดำเนินงานโดยใช้กระบวนการต่างๆ อย่างเป็นระบบมีการวางแผน การจัดองค์กร การสั่งการ ควบคุม และร่วมกันดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ การบริหารการศึกษาจึงเป็นกระบวนการดำเนินงานทางด้านการศึกษาของผู้บริหารเพื่อบูรณาการไปสู่จุดหมายที่ต้องการด้วยการทำงานร่วมกันของกลุ่มคนที่เกิดจากความร่วมมือกันทั้งครู ผู้ปกครอง ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและการใช้ทรัพยากรทางการบริหารในทั้ง คน (Man) เงิน (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Materials) และการจัดการ (Management) ให้สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลให้ผู้เรียนที่มีคุณภาพตรงกับความต้องการของสังคม โดยมีปัจจัยในการบริหารงานเป็นองค์ประกอบสำคัญ เป็นสิ่งที่จำเป็นที่ต้องนำมาสู่กระบวนการของการบริหารงานในแต่ละองค์การ เพื่อให้บรรลุตามเป้าประสงค์ที่วางไว้ จะขาดอย่างใดอย่างหนึ่งไม่ได้ คือทั้ง 4 ประการจะต้องเกื้อหนุนหรือสนับสนุนซึ่งกันและกัน แต่ถ้าจะพิจารณาในแต่ละประการแล้ว คน Man นับได้ว่าเป็นปัจจัยขั้นพื้นฐานที่สำคัญที่สุด เพราะคนเป็นผู้ใช้หรือบริหารเงิน วัสดุ สิ่งของและการดำเนินงานทุกอย่างในองค์การ “คน” เป็นศูนย์กลางของการพัฒนาทุกอย่างซึ่งการบริหารงานจะดำเนินไปด้วยดีก็ต้องมีการศึกษาแนวคิดกระบวนการบริหารให้มากยิ่งขึ้นจนปัจจุบันได้พัฒนา 6M และ 8M คือ มีเครื่องจักรการตลาด กำลังใจ และข้อมูลข่าวสารต่างในการบริหารที่ดีมีคุณภาพในโลกปัจจุบันสืบอนาคตต่อไป

โดยการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพจะต้องมีการสร้างความสุขในการทำงานหมายถึงความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายในจิตใจของบุคคลที่มีต่อการทำงาน มีความรักและพึงพอใจในงาน มีความรู้สึกทางบวกในการทำงาน กระตือรือร้นและมีความรับผิดชอบในการทำงาน ความเป็นมิตรกับเพื่อนร่วมงานก่อให้เกิดบรรยากาศที่ดีในการทำงาน รวมถึงได้รับการยอมรับและรู้สึกว่าตนมีคุณค่า สามารถประสบความสำเร็จในการทำงาน มีประกอบของความสุขในการทำงาน 7 ด้าน

องค์ประกอบที่ 1 ด้านความรักในงาน ผู้บริหาร และครูมีความรู้สึกพึงพอใจและรักในงาน เพลิดเพลินและสนุกกับงานที่ทำ งานในหน้าที่ตรงกับความถนัดหรือความสามารถ ไม่ต้องการเปลี่ยนงานไป ประกอบอาชีพอื่น บุคคลทั่วไปในสังคมเห็นคุณค่าในอาชีพครู งานที่ทำมีคุณค่าและเป็นประโยชน์ มีความรู้สึกภูมิใจในตนเองที่ได้ประกอบวิชาชีพครู

องค์ประกอบที่ 2 ด้านความกระตือรือร้นและความรับผิดชอบในการทำงาน ผู้บริหาร และครูขณะทำงานท่านมีความกระตือรือร้นในการทำงานอยากให้งานออกมาดีกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ เพื่อนำมาพัฒนางานของท่านให้ดียิ่งขึ้น มุ่งมั่นที่จะแก้ไขปัญหาต่างๆ ไม่รอคอยเวลาเลิกงาน เพื่อที่จะได้กลับบ้าน มีความอยากจะทำหน้าที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จลุล่วงพร้อมที่จะแก้ไขข้อบกพร่องและข้อด้อยในการทำงานของท่านเอง ยินดีที่ได้รับข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการทำงานของท่านให้ดีขึ้น

องค์ประกอบที่ 3 ด้านความมั่นคงปลอดภัยในการทำงานและสวัสดิการ ผู้บริหาร และครูมีความคิดว่าอาชีพครูเป็นอาชีพที่มั่นคง งานที่ท่านได้รับมอบหมายมีความปลอดภัย ไม่เสี่ยง สภาพแวดล้อมและสถานที่ทำงานเป็นที่น่าพอใจ มีโอกาสได้เลื่อนตำแหน่ง วิทยฐานะ หรือค่าจ้างที่สูงขึ้น ที่ทำงานเปิดโอกาสให้ท่านสามารถศึกษาต่อเพื่อพัฒนาศักยภาพได้ได้รับสวัสดิการด้านค่ารักษาพยาบาล เงินบำเหน็จ/บำนาญเมื่อเกษียณอายุ ที่เหมาะสม พึงพอใจในค่าจ้างและสวัสดิการที่ได้รับ

องค์ประกอบที่ 4 ด้านการติดต่อสัมพันธ์ ผู้บริหาร และมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีการร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน พุดคุยกันอย่างเป็นมิตรก่อให้เกิดบรรยากาศที่ดีในการทำงาน สร้างความรู้สึกว่าอยู่ท่ามกลางคนที่มีความปรารถนาดีต่อกัน สามารถขอคำปรึกษากับเพื่อนร่วมงานได้ พุดจาให้กำลังใจในการปฏิบัติงานกับท่าน ให้ความช่วยเหลือท่านแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับงาน

องค์ประกอบที่ 5 ด้านการจัดการและการบริหารงาน ผู้บริหารและครูรู้สึกว่าได้รับความยุติธรรมในการบริหารงานจากผู้บังคับบัญชา กฎระเบียบในการทำงานมีความเหมาะสม ยอมรับได้ นโยบายในการทำงานของผู้บริหารงานเป็นนโยบายที่ดีท่านยอมรับและพร้อมที่จะนำมาปฏิบัติ การติดต่อและประสานงานในการทำงานภายในองค์กรเป็นไปด้วยความราบรื่น ไม่รู้สึกอึดอัดเมื่อต้องถูกติดตาม/นิเทศจากผู้บังคับบัญชา ยอมรับในความสามารถของผู้บังคับบัญชา พอใจในการบริหารงานของผู้บังคับบัญชา

องค์ประกอบที่ 6 ด้านความสำเร็จในงาน ผู้บริหารและครูมั่นใจว่าตนเองมีศักยภาพในการทำงานให้สำเร็จลุล่วงการปฏิบัติงานส่งผลดีและเป็นประโยชน์ ได้ใช้ศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มที่ในการปฏิบัติงาน มีอิสระในการตัดสินใจในการทำงานในหน้าที่ พึงพอใจในผลการปฏิบัติงาน สามารถที่จะเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนางานให้สำเร็จได้ดียิ่งขึ้น ได้รับโอกาสในการทำงานใหม่ๆ ที่ท้าทายความสามารถ

องค์ประกอบที่ 7 ด้านการเป็นที่ยอมรับ นักเรียนมีความศรัทธาในตัวของผู้บริหารและครู ผู้ปกครองนักเรียนให้ความไว้วางใจเพื่อนร่วมงานให้การยอมรับความรู้ความสามารถ รับฟังความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ผู้บังคับบัญชาให้การยอมรับความรู้ความสามารถ รับฟังความคิดเห็นของครู และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการทำงาน ชุมชนให้การยอมรับ งานได้รับความเชื่อถือเป็นที่ยอมรับในผลงาน

และเกิดความภูมิใจในผลงานที่ได้ทำหน้าที่ได้อย่างสมบูรณ์

บูรณาการด้วยหลักสังคหวัตถุ 4 หลักธรรมที่เป็นที่ตั้งแห่งการสงเคราะห์กัน ส่งเสริมให้เกิดความสุขในการทำงานสร้างความสามัคคีในการทำงาน ธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจกัน หมายถึง หลักการครองใจคน หลักยึดเหนี่ยวใจกันไว้ วิธีทำให้คนรัก หลักสังคมสงเคราะห์ ซึ่งเป็นเครื่องประสานใจ และเหนี่ยวรั้งใจคนให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้ และทำให้อยู่กันด้วยความรักความปรารถนาดีต่อกัน

1. ทาน หลักการให้ ผู้บริหารควรจะให้การสนับสนุนครูทุกคนโดยเท่าเทียมกัน ให้ปันสิ่งของต่างๆ ในวันสำคัญ ให้การดูแลสวัสดิการ ขวัญกำลังใจในด้านต่างๆ ล้วนสำคัญต่อการปฏิบัติงานให้คำชมเชยและรับรองความพยายามและผลงานที่ทุ่มเทมากของครู สนับสนุนครูในการเข้าร่วมอบรมและกิจกรรมการพัฒนาทักษะ ส่งเสริมการศึกษาต่อและการเข้าร่วมโครงการวิจัยหรือการเผยแพร่ผลงานเพื่อความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน การได้เลื่อนตำแหน่ง วิทยฐานะ หรือค่าจ้างที่สูงขึ้นของครู

2. ปิยวาจา การพูดจาอ่อนหวานต่อกันการพูดจาน่ารัก ปราศรัยด้วยถ้อยคำสุภาพอ่อนหวาน ไพเราะ เป็นที่รัก พูดด้วยถ้อยคำที่น่าฟัง ชี้แจงในสิ่งที่เป็นโยบายชี้แจงให้กำลังใจ ทำให้เกิดความพอใจแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ก่อให้เกิดมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกันซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมการทำงานร่วมกันหรือบรรยากาศในที่ทำงานทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. อตถจริยา การบำเพ็ญประโยชน์ต่างๆ ด้วยจิตใจที่มุ่งมั่น การทำประโยชน์ให้แก่ผู้อื่น ช่วยเหลือตามกำลังแรงกายที่ตนมีอยู่ ไม่ได้ถูกบังคับทำด้วยความเต็มใจที่จะช่วยเหลือผู้อื่น ขวนขวายช่วยทำกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นสาธารณะประโยชน์ มุ่งให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม รวมทั้งช่วยแก้ปัญหาให้กับองค์กรด้วย มุ่งมั่นที่จะแก้ไขปัญหาต่างๆ ให้แก่โรงเรียนอย่างสุดความสามารถทำให้โรงเรียนสามารถพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. สมานัตตตา ความเสมอต้นเสมอปลายของการปฏิบัติหน้าที่ของครูไม่ให้เกิดข้อบกพร่อง มีความรับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง การปฏิบัติตนเสมอต้นเสมอปลาย การทำตัวให้เข้ากันได้ เป็นเพื่อนร่วมทุกข์ร่วมสุขกัน ไม่เอาเปรียบ ร่วมเผชิญ และแก้ปัญหาเพื่อประโยชน์สุขร่วมกัน ไม่ถือเราถือเขา รู้จักผูกมิตรกับผู้อื่น เช่น ในยามที่ตนตกทุกข์ได้ยากก็ไม่ทอดทิ้งยังช่วยเหลือ ย่อมเกิดความสุข และความสามัคคีในหมู่คณะ

ผลลัพธ์ที่คาดหวัง ได้แก่ 1) ผู้บริหารและครูเกิดความรักในงานที่ตนเองปฏิบัติ มีความภาคภูมิใจในการปฏิบัติหน้าที่ของตนเอง 2) ผู้บริหารและครูมีความเป็นอิสระต่องานไม่มีความรู้สึกถูกบังคับ ชูเชิญให้ปฏิบัติ 3) มีศักยภาพที่จะพัฒนางานให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ 4) มีความขยันตั้งใจในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย 5) เกิดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานเต็มความสามารถ 6) มีความเต็มใจอุทิศเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ 7) รู้จักหน้าที่และปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ 8) สร้างคุณค่าให้กับตัวเอง มีความสุข ความร่าเริง เบิกบาน เป็นที่รักของคนอื่น 9) การทำงานร่วมกันเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพ 10) ทุกคนมีเป้าหมายร่วมกันในการปฏิบัติงาน 11) ผู้บริหารและครูเข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น 12) มีสายการบังคับบัญชา บทบาท หน้าที่ความรับผิดชอบ ภารกิจ เป้าหมาย เหมาะสม 13) มีการถ่ายทอด ฝึกอบรมการทำงาน การสอนงานของหัวหน้างาน 14) สถานศึกษามีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับในสังคม

ผลประโยชน์รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างความสุขในการทำงานตามหลักพุทธธรรม สำหรับบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ได้แก่ ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างความสุขในการทำงานตามหลักพุทธธรรม สำหรับบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โดยค่าเฉลี่ย และ

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม และด้านความเป็นประโยชน์ ตามลำดับ สามารถนำไปเป็นรูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างความสุขในการทำงานตามหลักพุทธธรรม สำหรับบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาได้

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพบประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างความสุขในการทำงานตามหลักพุทธธรรม สำหรับบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พบว่า องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยได้สร้างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างความสุขในการทำงานตามหลักพุทธธรรม สำหรับบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตามองค์ประกอบของรูปแบบเชิงข้อความ คือ หลักการ แนวคิด วัตถุประสงค์ เนื้อหา การบูรณาการด้วยหลักสังคหวัตถุ 4 และผลลัพธ์ที่คาดหวัง มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของสุพัตรา แซ่ซิ้ม (2554) ที่ผลการวิจัยพบว่า ความสุขในการทำงานของข้าราชการครู โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตหนองจอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปหาน้อย คือด้านค่านิยมส่วนบุคคลและด้านเพื่อนและสังคมรอบด้าน และอยู่ในระดับปานกลางโดยเรียงค่าเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปหาน้อย คือ ด้านสุขภาพ ด้านความสัมพันธ์ของคนในครอบครัว ด้านฐานะทางเศรษฐกิจ ด้านงานและด้านความมีอิสรภาพส่วนบุคคล และสอดคล้องกับการวิจัยของนรภัทร บุญพา (2556) ที่ผลการวิจัยพบว่า ระดับความสุขในการทำงานของครู สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความรักในงานอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านการติดต่อสัมพันธ์ที่ดี ด้านความสำเร็จในงานและด้านการเป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่นอยู่ในระดับมาก

ผลประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างความสุขในการทำงานตามหลักพุทธธรรม สำหรับบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ได้แก่ ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างความสุขในการทำงานตามหลักพุทธธรรม สำหรับบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โดย ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม และด้านความเป็นประโยชน์ ตามลำดับ สามารถนำไปเป็นรูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างความสุขในการทำงานตามหลักพุทธธรรม สำหรับบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาได้ จากผลการวิจัยนี้สะท้อนให้เห็นว่าหลักสังคหวัตถุ 4 ส่งเสริมการบริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างความสุขในการทำงานโดยเป็นหลักการครองใจคน หลักยึดเหนี่ยวใจกันไว้ ผู้บริหารควรจะให้การสนับสนุนครูทุกคนโดยเท่าเทียมกัน ให้ปันสิ่งของต่างๆ ในวันสำคัญ ให้การดูแลสวัสดิการ ขวัญกำลังใจในด้านต่างๆ ล้วนสำคัญต่อการปฏิบัติงาน ปิยวาจา การพูดจาอ่อนหวานต่อการการพูดจาน่ารัก ปราศรัยด้วยถ้อยคำสุภาพอ่อนหวาน ไพเราะ เป็นที่รัก พูดด้วยถ้อยคำที่น่ายินดี ชี้แจงในสิ่งที่เป็นประโยชน์ ให้กำลังใจ อุดมจริยา การบำเพ็ญประโยชน์ต่างๆ ด้วยจิตใจที่มุ่งมั่น การทำประโยชน์ให้แก่ผู้อื่น ช่วยเหลือตามกำลังแรงกายที่ตนมีอยู่ ไม่ได้ถูกบังคับทำด้วยความเต็มใจที่จะช่วยเหลือผู้อื่น ความเสมอต้นเสมอปลายของการปฏิบัติหน้าที่ของครูไม่ให้เกิดข้อบกพร่อง มีความรับผิดชอบอย่างต่อเนื่องสอดคล้องกับงานวิจัย

ของไพฑูรย์ ชุนอาสา (2532) ที่ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนยังมีความเข้าใจในหลักสังคหัตถุธรรมไม่ชัดเจนดี จึงไม่สามารถนำหลักสังคหัตถุธรรมไปใช้ในการบริหารงานได้ครบถ้วนเต็มที่ ดังนั้นจึงควรส่งเสริมให้ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมข้อนี้ให้ถูกต้องก่อน จึงจะสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้องครบถ้วนและก่อให้เกิดประโยชน์แก่การบริหารงานได้อย่างแท้จริง

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้การวิจัยครั้งนี้ คือ รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างความสุขในการทำงานตามหลักพุทธธรรม สำหรับบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โดยผู้วิจัยสรุปได้เป็นองค์ความรู้การวิจัย คือ HS Model

H หมายถึง Happiness at Work การบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพจะต้องมีการสร้างความสุขในการทำงานหมายถึง ความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายในจิตใจของบุคคลที่มีต่อการทำงาน มีความรักและพึงพอใจในงาน มีความรู้สึกทางบวกในการทำงาน กระตือรือร้นและมีความรับผิดชอบในการทำงาน มีความเป็นมิตรกับเพื่อนร่วมงานก่อให้เกิดบรรยากาศที่ดีในการทำงาน รวมถึงได้รับการยอมรับและรู้สึกว่าตนมีคุณค่าสามารถประสบความสำเร็จในการทำงาน โดยมีองค์ประกอบของความสุขในการทำงาน 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความรักในงาน 2) ด้านความกระตือรือร้นและความรับผิดชอบในการทำงาน 3) ด้านความมั่นคงปลอดภัยในการทำงานและสวัสดิการ 4) ด้านการติดต่อสัมพันธ์ 5) ด้านการจัดการและการบริหารงาน 6) ด้านความสำเร็จในงาน และ 7) ด้านการเป็นที่ยอมรับ

S หมายถึง Sanghavatthus 4 หลักธรรมที่เป็นที่ตั้งแห่งการสงเคราะห์กัน ส่งเสริมให้เกิดความสุขในการทำงานสร้างความสามัคคีในการทำงาน ธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจกัน หมายถึง หลักการครองใจคน หลักยึดเหนี่ยวใจกันไว้ วิธีทำให้คนรัก หลักสังคหะสงเคราะห์ ซึ่งเป็นเครื่องประสานใจ และเหนี่ยวรั้งใจคนให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้ และทำให้อยู่กันด้วยความรักความปรารถนาดีต่อกัน

ทาน หลักการให้ ผู้บริหารควรจะให้การสนับสนุนครูทุกคนโดยเท่าเทียมกัน ให้ปันสิ่งของต่างๆ ในวันสำคัญ ให้การดูแลสวัสดิการ ขวัญกำลังใจในด้านต่างๆ ล้วนสำคัญต่อการปฏิบัติงานให้คำชมเชยและรับรองความพยายามและผลงานที่ทุ่มเทมากของครู สนับสนุนครูในการเข้าร่วมอบรมและกิจกรรมการพัฒนาทักษะ ส่งเสริมการศึกษาต่อและการเข้าร่วมโครงการวิจัยหรือการเผยแพร่ผลงานเพื่อความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน การได้เลื่อนตำแหน่ง วิทยฐานะ หรือค่าจ้างที่สูงขึ้นของครู

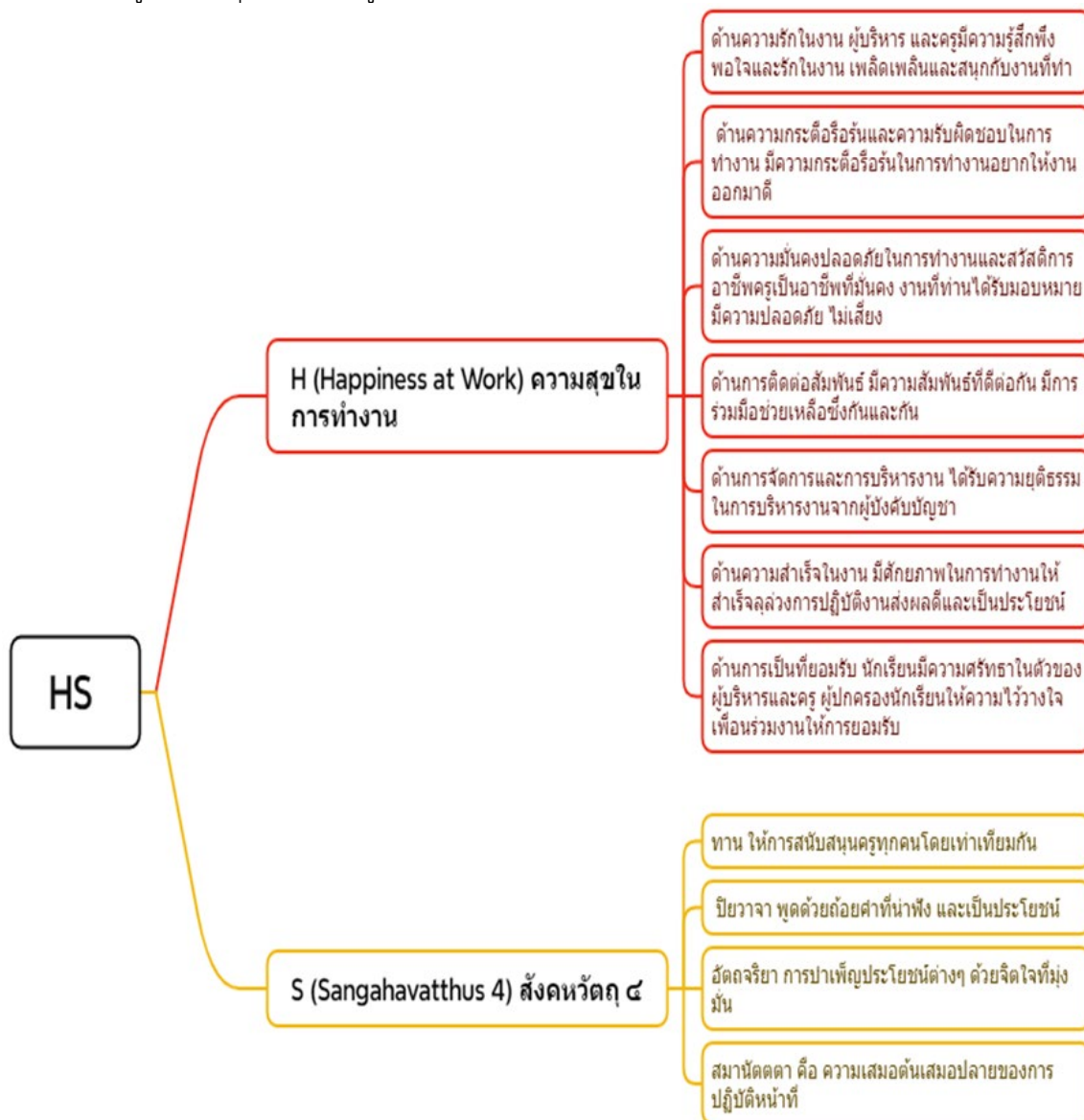
ปิยวาจา การพูดจาอ่อนหวานต่อกันการพูดจาน่ารัก ปราศรียด้วยถ้อยคำสุภาพอ่อนหวาน ไพเราะเป็นที่รัก พูดด้วยถ้อยคำที่น่าฟัง ชี้แจงในสิ่งที่เป็นประโยชน์ ให้กำลังใจ ทำให้เกิดความพอใจแก่ผู้ได้ยินได้ฟัง ก่อให้เกิดมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกันซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมการทำงานร่วมกันหรือบรรยากาศในที่ทำงาน ทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

อตถจริยา การบำเพ็ญประโยชน์ต่างๆ ด้วยจิตใจที่มุ่งมั่น การทำประโยชน์ให้แก่ผู้อื่น ช่วยเหลือตามกำลังแรงกายที่ตนมีอยู่ ไม่ได้ถูกบังคับทำด้วยความเต็มใจที่จะช่วยเหลือผู้อื่น ขวนขวายช่วยทำกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นสาธารณะประโยชน์ มุ่งให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม รวมทั้งช่วยแก้ปัญหาให้กับองค์กรด้วย มุ่งมั่นที่จะแก้ไขปัญหามากมาย ให้แก่โรงเรียนอย่างสุดความสามารถทำให้โรงเรียนสามารถพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หลักสมานัตตตา คือ ความเสมอต้นเสมอปลายของการปฏิบัติหน้าที่ของครูไม่ให้เกิดข้อบกพร่อง มีความรับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง การปฏิบัติตนเสมอต้นเสมอปลาย การทำตัวให้เข้ากันได้ เป็นเพื่อนร่วมทุกข์ร่วมสุขกัน ไม่เอาเปรียบ ร่วมเผชิญ และแก้ปัญหาเพื่อประโยชน์สุขร่วมกัน ไม่ถือเราถือเขา รู้จักผูกมิตรกับผู้อื่น เช่น ในยามที่ตนตกทุกข์ได้ยากก็ไม่ทอดทิ้งยังช่วยเหลือ ย่อมเกิดความสุข และความสามัคคีในหมู่คณะ

ผู้วิจัยได้สรุปองค์ความรู้ดังแผนภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย “HS Model”

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยสภาพการบริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างความสุขในการทำงานให้แก่บุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ควรส่งเสริมให้มีสวัสดิการด้านค่ารักษาพยาบาล เงินบำเหน็จ/บำนาญเมื่อเกษียณอายุ ที่เหมาะสม และการพัฒนาศักยภาพของครูโดยมี

กระบวนการและขั้นตอนที่ชัดเจน สามารถปฏิบัติได้ตามความสามารถและศักยภาพของครู

1.2 จากผลการวิจัยสภาพการบริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างความสุขในการทำงานให้แก่บุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ควรส่งเสริมสภาพแวดล้อมการปฏิบัติงานหรือจัดกิจกรรมเพื่อให้เกิดการยอมรับความรู้ความสามารถของเพื่อนร่วมงาน รับฟังความคิดเห็น และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกันเพื่อสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ยั่งยืน

1.3 จากผลการวิจัยสภาพการบริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างความสุขในการทำงานให้แก่บุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาควรส่งเสริมกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในองค์กรมีการพูดคุยกันอย่างเป็นมิตรก่อให้เกิดบรรยากาศที่ดีในการทำงาน การพูดจาให้กำลังใจในการปฏิบัติงานเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการเลื่อนตำแหน่ง วิทยฐานะ หรือสวัสดิการ ค่าจ้างหรือการสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษาของครู

2.2 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการจัดกิจกรรมการยอมรับความรู้ความสามารถของครู รับฟังความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การตัดสินใจในการทำงานร่วมกันของครู

เอกสารอ้างอิง

- โครงการสถานศึกษาวิถีพุทธ. (2566). โรงเรียนวิถีพุทธชั้นนำ. แหล่งที่มา <https://www.vitheebuddha.com/main.php?url=schoolt> สืบค้นเมื่อ 1 มี.ค. 2566.
- จิราวรรณ รินทรา. (2562). แนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรสถานศึกษาในอำเภอสามง่าม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ณัฐยานี จะนต. (2562). แนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- นรภัทร บุญพา. (2556). การศึกษาความสุขในการทำงานของครูสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตฺโต). (2560). พุทธธรรมกับการพัฒนาชีวิต. กรุงเทพมหานคร: ธรรมสภา.
- เพ็ญพักตร์ มิ่งวงศ์ธรรม. (2560). การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ไพฑูรย์ ขุนอาสา. (2532). ผู้บริหารกับการใช้สังคหวัตถุธรรม : ศึกษากรณีผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- ศุภวรรณ สุธัมมา. (2563). **แนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สันติ บุญภิรมย์. (2552). **การบริหารงานวิชาการ**. กรุงเทพมหานคร: บุ๊คพอยท์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). **ปฏิรูปการศึกษาเพื่ออนาคตของประเทศไทย มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน**. กรุงเทพมหานคร: 21 เซ็นจูรี.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2543). **แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2552 – 2559**. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค
- สุพัตรา แซ่ซิ้ม. (2554). **ความสุขในการทำงานของข้าราชการครูโรงเรียนมัธยมศึกษาเขตหนองจอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อภิวัฒน์ จันทร์สม. (2563). **แนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Kate, M. (2007). **Social and academic benefits of looping primary grade students**. From <http://www.sciencedirect.com/science?ob=ArticleUR&> Retrieved October 16, 2023.
- Smith, J. (2006). **Technology-assisted Instruction and Student Advancement**. Dissertation Abstract International.
- Krejcie, R.V. & D.W. Morgan. (1970). **Determining Sample Size for Research Activities**. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3). 607-610.